

Innst. S. nr. 191

(2000-2001)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Øyvind Vaksdal og Robert Eriksson om at utgiftene til trygghetsalarmer dekkes av folketrygden og tildeles gjennom hjelpemiddelsentralen

Dokument nr. 8:11 (2000-2001)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at trygghetsalarmer dekkes av folketrygden og tildeles gjennom hjelpemiddelsentralen."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til behandlingen av St.meld. nr. 50 (1996-1997) om handlingsplan for eldreomsorgen, og at det da som overordnede mål for eldreomsorgen bl.a. ble nevnt at det skal gis likeverdige tilbud, uavhengig av bosted, inntekt og ressurser, jf. Innst. S. nr. 294 (1996-1997).

Forslagsstillerne mener at det er viktig å legge forholdene til rette slik at eldre som ønsker å bo hjemme, får muligheten til dette så lenge som mulig, og ser med bekymring på de store forskjeller som er mellom kommunene når det gjelder tilbud og hjelp til folk med pleie- og omsorgsbehov, og at det er store forskjeller på egenbetalingen fra kommune til kommune.

Det framholdes at trygghetsalarm er et meget viktig hjelpemiddel for at hjemmeboende eldre skal føle seg trygge, og at ikke alle eldre som burde hatt dette hjelpemiddelet har fått det installert. Forslagsstillerne mener at hjelpemiddelsentralene kan være en velegnet distribusjonskanal for dette hjelpemidlet.

Det vises til at etter dagens system dekker folketrygden alarm for dem som fyller betingelsene til støtte til tekniske hjelpemidler, mens kommunen må dekke for andre, altså eldre uten fysisk funksjonshemming. Dette mener forslagsstillerne fører til stor sosial urettferdighet, og at resultatet blir at mange eldre, syke og funksjonshemmede ikke har anledning til å skaffe seg den tryggheten et slikt hjelpemiddel gir. Forslagsstillerne mener at trygghetsalarmer må godkjennes som hjelpe-

middel og administreres enten gjennom hjelpemiddelsentralen eller hjemmesykepleien.

Det vises til at mens en som er avhengig av trygghetsalarm, må betale 2 160,- kroner pr. år for denne tjenesten i Tromsø, så er den gratis i Oslo. Det uttales at skal denne tjenesten bli gratis, må dagens lovverk endres.

Forslagsstillerne mener at det er en viktig utfordring for eldreomsorgen å sikre brukerne mest mulig likeverdig tilbud på landsbasis, og de mener at ansvaret for tildeling av trygghetsalarmer skal overføres til hjelpemiddelsentralene der kostnadene dekkes av folketrygden.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Reidun Gravdahl, Asmund Kristoffersen, Karin Lian, Einar Olav Skøgholt og Gunhild Øyangen, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Are Næss, fra Høyre, Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, viser til at dette spørsmålet tidligere har vært utredet av Sosial- og helsedepartementet etter anmodning fra Stortinget. I St.prp. nr. 1 (1997-1998) framgår bl.a. følgende:

"Departementet har, slik Stortinget har bedt om, startet en utredning av kostnader og konsekvenser ved å overføre ansvaret for tildeling av trygghetsalarmer til hjelpemiddelsentralene der kostnadene dekkes av folketrygden. En ordning der ansvaret for utgifter til innkjøp og drift overføres til folketrygden er foreløpig anslått å koste nær 200 mill. kroner pr. år. Av dette utgjør de årlige kostnadene til nyinnkjøp av trygghetsalarmer ca. 11 mill. kroner."

Flertallet viser videre til at det i etterkant av dette ble utarbeidet en rapport fra en arbeidsgruppe med medlemmer fra Sosial- og helsedepartementet og Riks-trygdeverket: "Mulige modeller for organisering og finansiering av trygghetsalarmer og trygghetsalarmtjenester." Resultatene fra rapporten ble lagt fram for Stortinget i St.prp. nr. 1 (1998-1999). Stortinget ga sin tilslutning til følgende anbefaling fra Regjeringen:

"Utredningen viser at en rettighetsfesting av trygghetsalarmer i folketrygden ikke vil gi brukerne lik tilgang til trygghetsalarmer og trygghetsalarmtjenester. Folketrygdens inngangsvilkår for stønad til tekniske hjelpemidler er slik at de vil utelukke mange av dagens trygghetsalarmbrukere, spesielt alle de som er tildelt alarm utelukkende pga. alder eller som et rent trygghets- og angstdempende hjelpemiddel. Konsekvensen av en rettighetsfesting av trygghetsalarm vil bli et todelt finansieringssystem (folketrygd og kommune). Med mindre kommunene pålegges å gi trygghetsalarmtjenester som en pliktmessig ytelse (avgiftsfri eller med fastsatt egenandel) vil brukertilbudet fortsatt variere fra kommune til kommune. Kommunene vil fremdeles stå fritt til å belegge alarmtjenesten med avgifter.

Utredningen viser at de statlige utgifter ved en overtakelse av trygghetsalarmene varierer fra 40 til 130 millioner kroner pr. år avhengig av modellvalg. Regjeringen legger til grunn at ansvaret for trygghetsalarmer med tilhørende tjenester fortsatt skal ligge i kommunene."

Flertallet er kjent med at Sosial- og helsedepartementet har under utarbeidelse en veileder om trygghetsalarmtjenesten som et trygghetsskapende og forebyggende tiltak. Veilederen retter seg mot kommunesektoren, og antas å være ferdig til utsendelse våren 2001.

Flertallet foreslår på denne bakgrunn at Dokument nr. 8:11 (2000-2001) avvises.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til at prisene og tilbudet på trygghetsalarmer varierer meget fra kommune til kommune. Dette fører til at det er den enkeltes bostedskommune som er avgjørende for hvor godt tilbudet er på dette feltet, og hvor stor egenandel en blir pålagt. Disse medlemmer mener at trygghetsalarmer er et meget viktig hjelpemiddel for at spesielt hjemmeboende eldre skal kunne føle den nødvendige trygghet. Disse medlemmer mener at det er et uttalt mål at det skal legges til rette for at flest mulig kan være hjemmeboende så lenge som mulig. Mange

av disse eldre har svært små inntekter, og en kan derfor frykte at mange ikke kan ta seg råd til en trygghetsalarm fordi egenandelene er for høye. Dermed er de tvunget til å leve uten den trygghet en slik alarm vil kunne gi. Disse medlemmer vil også vise til Innst. S. nr. 294 (1996-1997) der partiene Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at trygghetsalarmer dekkes av folketrygden og tildeles gjennom hjelpemiddelsentralen."

Disse medlemmer mener at trygghetsalarmer må godkjennes som hjelpemiddel på lik linje med for eksempel krykker, rullestoler og liknende, og administreres enten gjennom hjelpemiddelsentralen eller hjemmesykepleien. Disse medlemmer er av den oppfatning at dagens regelverk må endres slik at denne tjenesten blir gratis.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at utgiftene til trygghetsalarmer dekkes av folketrygden og tildeles gjennom hjelpemiddelsentralen."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at utgiftene til trygghetsalarmer dekkes av folketrygden og tildeles gjennom hjelpemiddelsentralen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:11 (2000-2001) - forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Øyvind Vaksdal og Robert Eriksson om at utgiftene til trygghetsalarmer dekkes av folketrygden og tildeles gjennom hjelpemiddelsentralen – avvises.

Oslo, i sosialkomiteen, den 27. mars 2001

John I. Alvheim
leder

Einar Olav Skogholt
ordfører

Are Næss
sekretær